

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044) 251-62-62, (044) 251-62-66

E-mail: sl.dilovod@amcu.gov.ua, сайт: amcu.gov.ua, код згідно ЄДРПОУ 00032767

№ _____

На № _____

від _____

Міністерство економіки України

Комітет Верховної Ради України з
питань фінансів, податкової та
митної політики

Про розгляд законопроекту реєстр. № 11238

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет) на виконання доручення Віце-прем'єр-міністра України з інновацій, розвитку освіти, науки та технологій – Міністра цифрової трансформації України М. Федорова від 17.05.2024 № 14682/1/1-24 (вх. Комітету № 3-01/189 від 17.05.2024) до звернення Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 07.05.2024 № 04-32/10-2024/100631 та відповідно до частини третьої статті 20¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» опрацював зареєстрований у Верховній Раді України проект Закону України «Про Національну установу розвитку», внесений народними депутатами Гетманцевим Д., Кравчук Є. та іншими (реєстраційний № 11238 від 07.05.2024) (далі – законопроект, проект Закону), у межах повноважень повідомляє про таке.

Відповідно до пояснювальної записки, доданої до проекту Закону, метою прийняття законопроекту є створення Національної установи розвитку, яка виконуватиме функції із забезпечення фінансової та іншої підтримки розвитку та відбудови економіки України шляхом підтримки цільових груп суб'єктів підприємництва, які мають потенціал розвитку, або вид їх економічної діяльності чи напрям їх підтримки є пріоритетним для економіки України, але через недосконалість або нерозвиненість роботи ринкових механізмів, кризу або інші обставини не мають доступу до фінансування на адекватних умовах або такий доступ ускладнений, та фізичних осіб, які не мають доступу до фінансування на адекватних умовах або такий доступ ускладнений через недосконалість або нерозвиненість роботи ринкових механізмів, кризу або інші обставини.

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат:

3FAA9288358EC00304000002B6B3700FAAFC100

Підписувач: Кириленко Павло Олександрович

Дійсний з: 13.09.2023 0:00:00 по 12.09.2025 23:59:59

Антимонопольний комітет України

№ 300-08.1/01-5239e від 22.05.2024

Відповідно до частини першої статті 2 проєкту Закону Національна установа розвитку здійснює, зокрема, такі види діяльності: надання коштів у кредит; факторинг; надання гарантій; компенсація відсоткової ставки, основної суми та/або інших платежів за кредитами, фінансовим лізингом, факторингом та/або гарантіями; надання безповоротної фінансової підтримки (грантів).

Згідно із частиною першою статті 4 проєкту Закону Національна установа розвитку здійснює діяльність на комерційній основі. Діяльність Національної установи розвитку може передбачати особливі (у тому числі пільгові) умови надання фінансових послуг з метою підтримки розвитку та відбудови економіки України, за умови дотримання вимог щодо управління ризиками та інших вимог, визначених Радою Національної установи розвитку.

Частиною другою статті 4 проєкту Закону передбачено, що *цільовою групою суб'єктів підприємництва, яких підтримує Національна установа розвитку, є кредитоспроможні суб'єкти мікро-, малого та середнього підприємництва, які мають потенціал розвитку, або вид їх економічної діяльності чи напрям їх підтримки є пріоритетним для економіки України, але через недосконалість або нерозвиненість роботи ринкових механізмів, кризи або інші обставини не мають доступу до фінансування на адекватних умовах або такий доступ ускладнений*. Критерії віднесення суб'єктів підприємництва до цільової групи встановлюються Радою Національної установи розвитку.

Національна установа розвитку має право здійснювати діяльність з метою підтримки й інших категорій суб'єктів підприємництва згідно з умовами відповідних проєктів та програм. Національна установа розвитку в межах видів діяльності, визначених пунктами 4, 5 і 8 частини першої статті 2 цього Закону, може підтримувати також фізичних осіб.

Частинами третьою – п'ятою статті 6 проєкту Закону передбачено, що *розмір статутного капіталу Національної установи розвитку визначається у статуті та формується за рахунок коштів Державного бюджету України, облігацій внутрішньої державної позики, коштів інших учасників, ніж держава, та з інших джерел, не заборонених законом, у розмірі, необхідному для забезпечення виконання функцій Національної установи розвитку*.

Мінімальна частка держави у статутному капіталі Національної установи розвитку становить 51 відсоток. Мінімальна частка держави не підлягає приватизації, продажу та відчуженню в будь-який інший спосіб.

Управління корпоративними правами, що належать державі у статутному капіталі Національної установи розвитку, здійснює Кабінет Міністрів України через уповноважений ним орган управління, яким є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

Слід зазначити, що на виконання міжнародних зобов'язань України, зокрема, за Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), був прийнятий Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон).

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі

суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

Тобто державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

підтримка надається суб'єкту господарювання;

фінансування державної підтримки здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;

підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;

підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає в передачі ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, а також у втратах доходів відповідних бюджетів. Зазначена стаття містить невичерпний перелік форм, у яких може реалізовуватися державна допомога.

Отже, у разі здійснення Національною установою розвитку заходів підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів у будь-якій формі, такі заходи можуть містити ознаки державної допомоги відповідно до Закону та потребувати оцінки Комітетом.

При цьому звертаємо увагу на особливості застосування Закону в період дії воєнного стану.

Пунктом 5² розділу 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону (який доповнено Законом № 2134-IX від 15.03.2022, в редакції Закону № 2175-IX від 01.04.2022) встановлено, що під час дії воєнного стану норми статей 6, 7, 9–16 цього Закону та інші норми законодавства, що впливають із зазначених статей цього Закону, не застосовуються.

Державна допомога, що надається під час дії воєнного стану, є допустимою.

Надавачі державної допомоги звільняються від обов'язку:

повідомлення про нову державну допомогу та про пропозиції щодо внесення змін до умов чинної державної допомоги, якщо така державна допомога надається під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування;

подання інформації про чинну державну допомогу, надану під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування.

Детальніше з інформацією щодо застосування положень Закону в період дії воєнного стану можна ознайомитися на офіційному вебсайті Комітету за посиланням: <https://amcu.gov.ua/npas/rozyasnennya-z-pitan-zakonodavstva-u-sferi-derzhavnoyi-dopomogi> (роз'яснення з питань законодавства у сфері державної допомоги від 15.04.2022 № 1-рр/ДД).

У той же час частиною першою статті 262 Угоди про асоціацію встановлено, що будь-яка допомога, надана Україною або країнами-членами Європейського Союзу з використанням державних ресурсів, що спотворює або загрожує спотворити

конкуренцію шляхом надання переваг окремим підприємствам або виробництву окремих товарів, є несумісною з належним функціонуванням цієї Угоди в тій мірі, у якій вона може впливати на торгівлю між сторонами.

Частинами другою та третьою статті 262 Угоди про асоціацію визначено, яка допомога вважатиметься сумісною з належним функціонуванням Угоди про асоціацію та яка допомога може вважатися сумісною з належним виконанням цієї Угоди.

Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди про асоціацію з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.

Отже, у разі здійснення Національною установою розвитку заходів підтримки суб'єктів господарювання, що передбачатимуть надання державної допомоги, такі заходи мають відповідати вимогам Угоди про асоціацію та бути реалізовані з урахуванням *acquis* Європейського Союзу у сфері державної допомоги.

Водночас, враховуючи викладене, пропонуємо частину першу статті 4 проекту Закону доповнити абзацом третім такого змісту:

«Надання підтримки суб'єктам господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів у будь-якій формі, передбаченої цим Законом, здійснюється з урахуванням положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»».

Також Комітет у межах повноважень інформує про відсутність пропозицій щодо переліку нормативно-правових актів, прийняття яких необхідне для реалізації цього законопроекту в разі його прийняття, та переліку нормативно-правових актів, які потрібно привести у відповідність із цим законопроектом.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО